

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

De S. Deusdedit Abbate Casinensi In Regno Neapolitano. Sylloge.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

AUCTOR
J. B.

pitur; Spoletium deprædatur ab Agarenis. Verum quo definite anno veteris Casuenti excidium acciderit, quoque instaurari S. Gemini oppidum, condique primarium ejus templum S. Gemino sacrum cæpta fuerint, dicendo non sum.

vides sacras

13 Alteram item ecclesiam S. Gemino dicatam in hujus Actis memorat, Ferentia excitatam, quæ etsi semirutæ, S. Gemini tamen appellationem ad proximæ elapsam, quo scribebat, seculum usque servavit. Tertiam vero in territorio Tudertino in loco, Civitella dicto, ac Tyberim inter et Tiniam sito, conditam. Quartam in monte Agnatio in agro Nucerinæ. Quintam denique in territorio Bassanensi in Tuscia Suburbicaria non procul Tyberi et civitate Hortana. Quod autem ad sacras S. Gemini exuvias attinet, de his ad calcem tom. 3 in Catalogo Umbriae reliquiarum pag. xxxiiii ita scribit Italice. Corpus (imo, corporis pars) S. Gemini monachi et confessoris, quod olim Ferenti, dein Viterbii quievit, creditur quiescere in ecclesia S. Nicolai in dicto oppido S. Gemini; ac paulo post addit: sed ad hanc usque diem oculis nostris ignotum. Hæc ille, sed parum affirmate de

B S. Gemini reliquis, quæ in S. Nicolai ecclesia servari creduntur: luculentius autem de iisdem Viterbium aliquando translatis constat: nam primo quidem P. Bernardinus Coccovagini scriptis ad decessores nostros anno 1686 Viterbio litteris testatus est, ibidem urnam, hisce verbis: Hic requiescit corpus beatissimi Gemini confessoris inscriptam, a se in S. Laurentii ecclesia non solum fuisse conspectam; sed etiam fortuito eadem in urbe repertum antiqui Missalis, typis editi, folium pergamenum, veteri Ovidianarum Metamorphoseon codicis involucro insertum, in quo hujusmodi de S. Gemino legebatur Oratio: Immensam clementiam tuam, omnipotens Deus, humiliter deprecatur, ut, qui fragilitate carnis

præpediti innumerabiliter peccamus, beatissimi D Gemini confessoris tui precibus adjavemur: quatenus ejus sacratissimum corpus hic pro amore venerabiliter amplectimur, ejus suffragantibus meritis ab omni adversitate liberemur. Per Dom. etc.: unde non modo S. Gemini reliquias Viterbii servatas, sed peculiari etiam quodam cultu ejusdem memoriam antiquitus celebratam fuisse, efficitur.

14 Dein narrat Bussius in Chronologia episcoporum Viterbiensium, anno 1724 præter omnium expectationem sacra S. Gemini confessoris ossa in ecclesia cathedrali, S. Laurentio sacra, in altari veteri reperta, novoque una cum reliquis SS. martyrum Valentini et Hilarii ab Adriano Sermattei Viterbiensi episcopo fuisse inclusas. Quæ vero ætate Viterbium primum allata fuerint nec apud Jacobillum, nec alibi relatum invenit. Apud Ferentinos obiisse sepultumque fuisse, ac inde ejus ossa Viterbium allata, in superioribus dictum est. Crediderim itaque hæc, Ferentia fuisse servata, dum a Viterbiensibus penitus fuit excisa: tum enim Viterbienses, servatas apud Ferentinos Sanctorum exuvias sacrasque imagines in suam civitatem asportasse, idem Bussius lib. 1 Historiæ Viterbiensis pag. 40 generatim affirmat. Ferentiam porro a Viterbiensibus excisam aiunt Leander Alberti in Descriptione Italiae, et Baudrandus in Dictionario suo Geographico anno 1074; contra Bussius mox laudatus pag. 41 integro fere seculo serius, anno nimirum 1172 et jure quidem merito, cum in Operis sui Appendice pag. 398 Christiani, Moguntini archiepiscopi, Frederici I, imperatoris per Italiam legati instrumentum, quo Viterbienses cesari, ejus ob Ferentia excidium indignationem incurrerant, reconciliantur et Banno imperiali absoluntur, exhibeat, datum Fluginel anno Domini Incarnationis MCLXXXIII, Indictione VII, Idibus Februarii.

sibi dicatas
habet, hono-
ranturque
Viterbii ejus
reliquis.

DE S. DEUDEDIT

ABBATE CASINENSI

IN REGNO NEAPOLITANO.

SYLLOGE.

ANNO
DCCCXXXIV
S. Deusde-
dit, mortuus
anno 854

Mabillonius, licet rerum Benedictinarum scriptor diligens, pauca habuit, quæ de rebus gestis S. Deusdedit, ad pietatem pertinentibus, sive Ordinis sui Annalibus, sive Actis Sanctorum insereret, ut seculi Benedictini IV part. 2 pag. 463 ipsemet profitetur. Loco proxime citato, ubi de tribus simul Casinensibus seculo IX abbatibus, Cœlitum numero insertis, Apollinare, Deusdedit et Bertharia agit, de Deusdedit hæc tantum scribit: Apollinarem excepit Deusdedit, abbas quintus decimus, seditque annis sex. Eum Sicardus, Beneventanus princeps, rebus monasterii inhians, durissime tractavit. Hic quippe (Leonis Marsicani Chronici Casinensis lib. 1 cap. 22 verbis utitur Mabillonius) prædictum venerabilem abbatem, virum omni sanctitate conspicuum, causa pecunie, cepit, atque custodiæ mancipavit. Qui sanctus Vir, cum depo-

situs fuisset VII Idus Octobris, in loci, ubi reconditus est, multos febre detentos, diversisque languoribus oppressos, ex fide poscentes ad cineres suos pristinae salutis restituit. Eius mentionem eo die facit Martyrologium Romanum, traditque Virum sanctum, in carcere ærumnis confectum, exspirasse. Ejus memoria sub ritu duplici colitur apud Casinates: mors contigit anno DCCCXXXIV; silet de eo Oderisii (abbatis Casinensis) Breviarium Ms., seculo IX eæunte exaratum. Nec fere plura de eo Mabillonius scribit in Annalibus ad annum 828, quo Apollinaris, S. Deusdedit proximus decessor, v Kalendas Decembris obiit; vel ad annum 834, quo VII Idus Octobris Deusdedit vitam in carcere finiit.

2 Utriusque emortualis dies signatur in Necrologio Casinensi tom. 7 Scriptorum Italiae, a Muratorio

die 9 Octo-
bris, cum es
set abbas
Casinensis

Muratorio anno 1725 typis Mediolanensibus editorum; Apollinaris quidem col. 947 hoc modo: v Kal. (Decembris) ob. D. Apollinaris sac. et abb. hujus loci: sancti vero Deusdedit col. 946 sic: VII Id. Octob. obiit D. Deusdedit abb. hujus loci. Plerisque Casini montis abbatibus, quorum laudati Necrologii auctor meminit, sacerdotis titulum diserte atjungit; quod cum non faciat, ubi de S. Deusdedit, aliisque aliquot illi sermo est, sacerdotes hos non fuisse videtur innuere; vel saltem eorum sacerdotium suspectum reddi: neque porro quidpiam de S. Deusdedit usquam reperi, quod illius sacerdotium probet; quod obiter hic observasse sufficit. Ceterum in veteri Chronico Langobardorum, seu monachorum de monasterio sanctissimi Benedicti apud Camillum Peregrinum tom. 9, part. 1 Thesauri Historiarum Italiae col. 78 Deusdedit Casinensi monasterio praefuisse notatur annis 6; quos haud integros fuisse necesse est; cum hi a die XXVII Novembris, quo Apollinaris obiit, anni 825 usque ad diem XXVI ejusdem mensis anni 834, cujus mense Octobri Deusdedit obiit, extendantur: fuerit itaque in Casinensem praesulem electus Deusdedit sub anni 825 finem, aut sequentis initium.

B
Siconem
principem
Beneventano
num bene-
volum sibi
habuit;

3 Pacatum quidem principio regimen videtur fuisse nactus Deusdedit: potiebatur ea tempestate Beneventano principatu Sico quidam, quem S. Deusdedit et Casinatibus monachis fuisse beneficium, scribit Leo Marsicanus supra laudatus his verbis: Huic (Deusdedit) supradictus Sico princeps fecit praecipuum de fluvio, qui dicitur Lauri, cum omnibus limitibus et piscariis suis et omnibus, quae juxta ipsum fluvium hinc et inde ad jus sui palatii pertinebant. Exhibet donationis Chartam ex Registro Petri diaconi in Accessionibus ad Historiam abbatiae Casinensis Erasmus Gattola pag. 32; sed non qualem Leo Marsicanus vidit: legitur enim in ea non Sico, sed hujus loco Romualdus, dux gentis Langobardorum, qui toto sexennio, quo Casinum Deusdedit moderatus est, nullus fuit. Data etiam legitur mense Octobri, Indictione 2, quae pariter eodem sexennio nulla fuit, ut in suis ad citatum Leonis locum Annotatis observat Casinensis abbas Angelus de Nuce. Obiit Sico ex Camilli Peregrini calculo anno 832: successorem in principatu Beneventano habuit Sicardum filium, qui, quo S. Deusdedit et Casinensibus monachis pater ejus Sico fuerat fortassis sequitur, eo non Casinensibus modo, sed et cognatis et optimo passim cuique fuit iniquior.

sed Sicardus
Siconis filii
avertit

4 Hunc ita describit Erchempertus, qui sub finem seculi noni et sequentis initium vivit, in Historia Langobardorum Beneventi tom. 9 Thesauri rerum Italicarum supra laudato col. 23, num. 10: Suscepto itaque Sico principatu, foedus cum Francis innovavit, Beneventanos bestiali efferitate persequitur, atque, se superstitie, filium suum Sicardum, virum satis lubricum, inquietum et petulantem, animique elatione tumidum heredem principatus effecit. Sic autem prosequitur Erchempertus num. 12. Mortuo Sicone, Sicardus monachiam solus obtinuit, qui jam cum patre, saepius memorato, per aliquot feliciter imperaverat annos, cepitque populum sibi commissum ex levitate animi belluina voracitate insequi, ac crudeliter laniare. Siconulfum, germanum suum, ut narrare Erchempertus pergat, sine causa perpetuo damnavit exsilio; Beneventanos proceres aut morti addixit, Octobris Tomus IV.

aut carceri; Majorem cognatum suum detrussit in monasterium; Alfamum, virum fortem fidumque, suspendio sustulit. Plura de Sicardi rebus nefarie gestis vide apud anonymum Salernitanum tom. 2, part. 2 Scriptorum Rerum Italicarum col. 209 et aliquot seqq.; quae tamen Rosfridi cujusdam fallacis et arte deceptus et seductus plerumque admisit.

5 Tandem etiam manus violentas in S. Deusdedit inject; quem e monasterio suo raptum, carceri, dum in eo mortuus est, mancipavit: causam, peractique sceleris modum Erchempertus docet: Talia eo tractante, inquit num. 13 Erchempertus, divina actum est dispensatione; ut, dum alium innocentem conaretur extinguere, praeviente interim languore, ipse coelitus spiritu pariter et carne percussus interierit. Prius enim, quam obiret, ut cumulus suae perditionis justius augetur, pro amore pecuniae spectabilem et Deo dignum virum, sanctitate conspicuum, Deusdedit nomine, beatissimi Benedicti vicarium, pastoralis monasterio monachorum, seculari magis potentia, quam congrua ratione deposuit, ac custodiae mancipavit. In carcere mortuum fuisse S. Deusdedit, innuunt mox data Erchemperti verba: at Petrus diaconus lib. de Ortu et Vita Justorum sacri cenobii Casinensis, iis utitur verbis, ut violenta morte in eo occisus videri possit: Deusdedit abbas, inquit [a] Beneventano principe causa pecuniae captus, atque in custodiam trusus, ibique interfectus est. Cum tamen nihil de ejus violenta morte aut Erchempertus aut Leo Marsicanus dixerint, ita intelligenda ac interpretanda videntur Petri verba, ut S. Deusdedit, carceris ærumnis confectus, diem suum obiisse dicatur; prout Romani Martyrologii emendatores locuti fuere.

ACTORUM
J. B.

carceris
ærumnis im-
mortuus;

E

6 Defuncti corpus e carcere ad monasterium Casinense delatum, ibidem sepulturae traditum fuit; et in sacello, ut scribit Bucelinus in Menologio Benedictino ad diem IX Octobris, religiose servatur. Claruit ejus tumulus variis prodigiis: Qui cum, inquit Petrus mox citatus, in monasterio beati Benedicti sepultus fuisset, quidam vir gravissimo febris ardore fluctuans, in ipso febris ardore super ejus quiescens obdormivit sepulcrum: evigilans autem gratias referre cepit, voce maxima dicens: Benedictus es Deus patrum nostrorum, qui me sanum fecisti meritis Deusdedit, famuli tui. Igitur dum hoc ad aures populorum pervenisset, ingens ad ejus sepulcrum ægotantium turba cepit concurrere et pro sua sospitate illic Redemptori omnium supplicare, quorum vota Deus advertens, multos febre detentos, diversisque languoribus oppressos, ex fide poscentes pristinae ibidem saluti restituit. Similia Leo Marsicanus, Petro antiquior, scripsit verbis num. 1 relatis: scripsit item utroque antiquior, et S. Deusdedit suppar, Erchempertus verbis num. 5 relatis mox subdens: Cujus nunc quoque cineres, qua recubat humatus, nonnullos febre detentos, variisque languoribus oppressos ex fide poscentes creberrime curare noscuntur.

prodigiis qui-
dem claruit.

F

7 Marcus Antonius Scipio in Elogiis abbatum Casinensium S. Deusdedit in numerum Sanctorum fuisse relatum ob frequentia prodigia scribit his verbis: Crebra subinde miracula, fugati- que obsessis et corporibus daemones, clarissimam extincti abbatis virtutem divulgant; mox Romana ecclesia nomen ac memoriam sacris festis

non tamen
solenni ritu
ab ecclesia
Romana
Sanctis ad-
scriptus fuit.

AUCTOR
J. B.

solemni ritu ac ceremonia consecravit. *Prodi-
giis S. Deusedit a seculo IX aut X, ut ex Erehem-
perto vidimus, claruit. An jam tum ea Marci
Antonii Scipionis mente Deusedit in Sanctorum
album a Romana ecclesia solenni ritu relatus
fuit? Id si ita se haberet, certe illius mentio
facta fuisset in Breviario Oderisii abbatis,
seculo XI exeunte scripto, de quo Mabillonius
num. 1 laudatus: uti et in Martyrologio anti-
quo Casinensi, quod seculo XI jussu Desiderii ab-
batis conscriptum, ex Petro diacono ait Erasmus
Gattola pag. 824: sane Martyrologium istud
(vide tom. I Scriptorum Rerum Italicarum col.
935 et tribus seq.) S. Bertharium, Casinensem
abbatem, et e S. Deusedit successoribus, recen-
tiori licet manu additum, exhibet. Porro S. De-
usedit solenni aliquando ritu et cerimonia in
Sanctorum album fuisse relatum, nescimus:
scimus tamen, eum in Romano Martyrologio ad
diem VIII Octobris hoc ornari elogio: Apud Cas-*

sinum S. Deusedit abbatis, qui a Sicardo ty-
ranno in carcerem trusus, illic fame et ærumnis
confectus, reddidit spiritum: sed in Molano et
Bellino, qui Martyrologii Romani emendatori-
bus præluere, ejus non fieri mentionem. Wionis,
Menardi, Bucelini, et, si qui sint alii recentio-
res seu Martyrologiorum, seu Menologiorum,
qui S. Deusedit meminere, concinnatores, ver-
ba huc transcribere, non est necesse. Bucelinus,
forte ex Ordinis sui monumentis, mihi ignotis,
S. Deusedit etiam ait insignem fuisse eruditionem,
cujus et præclara et multa supersint monumenta;
quorum tamen nec apud Petrum diaconum de
viris illustribus seu Scriptoribus cenobii Casi-
nensis, nec in horum Supplemento, per Placi-
dum Romanum concinnato, nec apud Wionem
in Ligno vite, nec apud Erasmus Gattola in
Monachorum Casinensium, scriptis doctrinaque
illustrium, in Historia Casinensi a se laudatorum
Catalogo mentionem factam inveni.

DE S. PETRO GALATA MON. C.

CONSTANTINOPOLI

SYLLOGE

I. H.

SEC. IX.
Sancti, cujus
hodie in sa-
cris Fastis,

Quem Operis nostri parens, Joannes Bollandus,
tom. I Febr. pag. 94 in Vita alterius Petri,
item Galatæ, jam olim his verbis designarat:
Alius PETRUS et gente Galata, et professione mo-
nachus, colitur IX Octobris: hoc die, quo sacris
Fastis inscriptus legitur, inter lucubrationes
nostras locum sibi proprium vindicat S. Petrus,
a loco natali Galata nuncupatus. Vix aliquid
de hoc Sancto, cujus frequentior apud Græcos
ad hunc diem memoria, aliunde, quam ex Græ-
corum monumentis, innotescit, solo, quod sciam,
inter Ecclesiæ Latine martyrologos Castellano
ita eum annuntiante in Universali suo Mar-
tyrologio: Apud Græcos S. Petrus, Galatiæ mo-
nachus, additis ex utroque paginae latere no-
tulis: 866; etc: Diversus a S. Petro Galata, de
quo supra. Atque harum quidem notularum
sola prior infra discutienda recurret; dubium
enim de posterioris veritate incidere potest nemi-
ni, præterquam ignorantibus, Petrum hunc Gala-
tam quatuor ante Sanctum nostrum seculis flo-
ruisse, ut in citato supra Operis nostri tomo
videre est.

præsertim
Græcis, me-
moria,

2 Præter ea, quæ excusa nobis exhibent ma-
gna Græcorum Menæa, nulæ fere de S. Petro
annuntiationes habemus: ita enim in Menæis bi-
bliothecæ Ambrosianæ, signatis O 148, de eo
fit mentio: Petri sub Theophilo imp. In iis vero,
quæ ad PP. Dominicanos conventus S. Marci
Florentiæ spectant, legitur: Petrus sub Theo-
philo: tum Synaxarium Ruthenorum, diæcesis
Kyoviensis peculiare, quod Latinitate donatum
Georgius David, sæpius in Opere nostro lau-
datus, ad Majores nostros transmisit, ad hunc
diem hæc habet: Et venerabilium Petri, Abra-
hami et Maximi: postremo Sirtetus in Menolo-
gio scribit sequentia: Eodem die (IX Octobris)
S. Patris nostri Petri, qui fuit sub imperatore
Theophilo, ex Galatarum provincia. Atque
hæc quidem, licet satis jejune de Sancto nostro in

litteras missa, celebrem ejus apud Græcos fuisse
memoriam ac venerationem, non obscure demon-
strant. Nunc ea, quæ ex magnis Menæis excusis
depromuntur, subjungo.

3 Præmissis versibus geminis, qui Sancti vir-
tutes compendiose indicant,

Εἰς ὕψος ἀπέβη ἀπερὶν θεῶν Πέτρος,
Τὸν γόνυ ἀπερὶν ὕψος οὐρανοῦ φέροντι:

quosque hic Latinos facio,

Sublatus ad virtutum celsitudinem divinus
Petrus,

Terra relicta, sublime cælorum tenet:
sequens subnectitur elogium, quod ex Raderi
versione Latine exhibeo. Beatus hic Vir, impe-
rante Theophilo, ex Galatia profectus, nobilis
Theophili et Eudociæ partus fuit, corporis di-
gnitate, magnitudine et robore spectabilis, ut
eam ob causam ab imperatoribus comitis insi-
gnibus sit affectus, sat longo tempore versatus
in exercitu, demum omnibus contemptis, vitam
solitariam complexus in cenobio Daphneone in
monachum attonsus, et pro LEONE PETRUS co-
gnominatus. Tum Olympum montem conscendit;
inde a sancta loca peregrinatus, ab his Laodi-
ceam accessit, trajecitque in Ataliam, et nullas
non itinerum molestias, Ismaëlitarumque indo-
cilem fastum exantlavit, rediitque ad Olym-
pum. Postquam autem vitæ ipsius et virtutis
excellencia etiam imperatoribus innotuit, per-
suasit illi Basilius imperator, ut ad S. Phocæ
monasterium diverteret, in quo magna virtutum
divinarum certamina subiit, ac postremo animam
Deo reddidit.

4 Ex his, S. Petrum sub tribus Græcorum
imperatoribus tum profana, tum sacra militia
præclarum sibi nomen comparasse, Græcorum
Imp. historiæ peritis manifestum fit; at latet
omnino, cujus sub imperio, remisso secularibus
armis nuntio, Christo militare incepit. Qua de
re si quid mihi, Raderi versionem sequenti, con-
jiciendo

ex solis Me-
næis inno-
tuit gesta.